

Gazete Haberlerinin Coğrafya Öğretimindeki Önemi

Necati TOMAL¹
Cemile KARADENİZ²
Hilmi DEMİRKAYA³

Geliş Tarihi: 03.12.2007

Yayına Kabul Tarihi: 18.03.2008

ÖZET

Gazetelerdeki bazı haberlerin coğrafya derslerinde kullanılması, öğrencilerin derse olan ilgilerini artırabilir. Gazetelerde coğrafyayla ilgili haberler içinde çevre sorunlara ait haberlerin daha çok yer tuttuğu görülür. Coğrafya öğretimiyle ilgili haberler, tablo-grafik yorumlama ve oluşturma becerilerinin geliştirilmesi, yakın çevre konularının öğretimi, metin analiz çalışmaları, proje ve ev ödevi çalışmaları vb. pek çok alanda öğretimde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Gazete, Coğrafya Öğretimi, Güncellik

The Importance of The News In Newspapers In Teaching Geography

ABSTRACT

The news appearing in the newspaper can be used in the geographical lesson. The news connected with geography mostly includes news about environmental problems. The news about teaching geography can be used in various fields in teaching such as developing the skills of interpretation of tables and graphics, teaching the topics about the local environment, works of text analysis, homework and project works.

Key words: Newspaper, Teaching Geography, Actuality

GİRİŞ

Gazete, yazılı medyanın sınıfta en fazla kullanılan öğretim aracıdır. Eğitimde Gazeteler (Newspapers in Education-NIE) olarak bilinen yayıncılar derneğinin sonuçlarına göre, kitlesel iletişim araçlarının öğretimde kullanımı, son beş yılda her sınıf düzeyinde artmıştır (Aix, 1988). Bu dernek, geleneksel sınıflarda kullanılan ders kitaplarını ve kaynak materyallerini destekleyici ve tamamlayıcı bir eğitsel araç olarak, gazetelerin kullanımını özendirilmektedir (Newton, 1985, 260-373).

Günümüzde, ABD ve Kanada'da NIE programına dahil olan yaklaşık 600 gazete vardır. Bu gazeteler, her yıl yaklaşık üç milyon öğrenciye, doksan bin öğretmene ve onaltıbin okula hitap etmektedir. NIE kurulmadan önce, gazeteler okullarda; sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından iki haftalık bir üniteye ya da cuma günleri düzenlenen güncel olaylar oturumunda kullanılmaya eğilimindedir. Şimdi ise, gazeteler öğretim programının her alanında yıl boyunca kullanılmaktadır (Kossack, 1987, 552-554).

Coğrafya öğretmenleri, toplumda coğrafya okuryazarlığının yükselmesi için, coğrafya derslerinde kullanılacak önemli bir kaynak olarak gazeteleri göstermektedirler. Öğretmenler, coğrafya ders planlarının hazırlanmasında; gazetelerin özellikle hava durumu, spor, haber ve seyahat bölümlerinin kullanımını önermektedirler (Hubbart, 1989, 23-24).

¹ Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı. e-mail:nettomal@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı.
e-mail:cemilebk@omu.edu.tr

³ Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı.
e-mail:hilmi.demirkaya@gmail.com

Dersler, günlük yaşamda karşılaşılan coğrafi bilgi ve eleştirileri güçlendirmelidir. Bu durumun gerçekleşmesinde gazetelere önemli görevler düşer.

Doğanay'a göre; gazetelerin sınıfa getirilmesi, fikirlerini beğendiğimiz veya beğenmediğimiz bir köşe yazarının makalesini yorumlamamız, hükümetin aleyhinde veya lehinde olan haberlere değinmemiz şeklinde olmamalıdır. Coğrafyacı, ders için gazete sözcüğü denilince; sel, deprem, yangın, hortum, kasırga, çığ düşmesi, hizmete giren bir baraj, tamamlanan bir yol, tünel gibi vb. olaylarla ilgili haberleri anlamalıdır (1993, 182-183). Sonuç olarak, derse getirilen gazete kupürleri siyasi bir içerik taşımamalıdır.

Gazetelerdeki coğrafya öğretimiyle ilgili haberleri bilimsellik açısından değerlendirdiğimizde; pek çok yazıda olayla ilgili uzman kişilerin bilgilerine başvurulmuştur. Örneğin; 10.10.2005 tarihli "Güneş Ay Tutulmasını Tetikliyor." başlıklı Zaman gazetesinin haberinde Prof. Dr. Ahmet Ercan'ın görüşlerine yer verilmiştir. Cumhuriyet gazetesinin Ocak 2005 tarihli "Ekilen Biçildi." başlıklı haberinde, Güneydoğu Asya'da Mangrov ormanlarının yok edilmesinin Tusunaminin yarattığı etkinin çok olması üzerindeki etkisi ortaya koyulurken, Dünya Vahşi Yaşam Fonu Küresel Su Programı Başkanı Simon Cripps'in görüşlerine başvurulmuştur. Cumhuriyet gazetesinin 22.01.05 tarihli Bilim ve Teknik ekinde bulunan "Afet Coğrafyası Açısından Tusunamiler" isimli yazı; kaynakçası, şekilleri ve kapsam genişliği ile bir bilimsel çalışmadır. Cumhuriyet gazetesinin Bilim ve Teknik ekinde coğrafya öğretimiyle ilgili bilimsel değeri yüksek buna benzer pek çok habere rastlamak mümkündür. Zaman gazetesinin 8.10.2005 tarihli "Yanlış Sulama Gölleri" Kurutuyor." isimli haberi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Yalınkılıç'a aittir. Verilen örneklerden de anlaşıldığı gibi coğrafyayla ilgili pek çok haberde uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu bağlamda bazı gazete haberlerinin öğretim programıyla bağlantılı olarak derslerde kullanılması faydalı olabilir.

Gazetelerde, uzman kişilerin görüşlerine başvurularak hazırlanmış haberler yanında, tamamıyla tasvire dayanan yazılara da rastlanır. Güneydoğu Asya Depremi(2004) ve Tusunamisinden sonra bölgede ortaya çıkan olumsuz sonuçları yansıtan pek çok gazete haberi tasviri özellik gösterir. İlgili haber servisinin katkılarıyla hazırlanan bu tür haberler, uzman kişilerin görüşlerine başvurularak hazırlanmış haberler gibi bilimsel değildir. Ancak öğretim açısından ilgi çekicidirler.

AMAÇ

Çalışmanın amacı, ulusal basındaki haberlerin doğal afetler, çevre sorunları, sanayi faaliyetleri, ticaret, özelleştirme, turizm vb. konu başlıklarına göre dağılımlarını yapmak ve bu konu başlıklarıyla ilgili haberlerin coğrafya öğretimi açısından nasıl değerlendirilebileceğini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Ulusal basında coğrafya öğretimiyle ilgili haberleri niceliksel ve niteliksel olarak değerlendirmek amacıyla Cumhuriyet ve Zaman gazeteleri incelenmiştir. Bu iki gazetenin araştırmaya konu olmasında, diğer gazetelere göre günlük tirajlarının yüksekliği ve magazinsel yönlerinin diğer pek çok gazeteye göre daha az ağırlıklı olması etkili olmuştur. Gazetelerdeki coğrafya ilmiyle ilgili haberlerin doğal afetler, çevre sorunları, turizm vb. konu başlıklarına göre dağılımlarını ortaya koyabilmek amacıyla 2005 yılının dört mevsiminden birer ay esas alınmıştır. Farklı mevsimlere ait gazetelerin incelenmesinin en önemli nedeni haberlerin dağılımlarıyla ilgili mevsimsel farklılıkları ortaya koymaktır. Bu aylar, dört mevsimin matematiksel olarak tam ortasındaki aylar, olması için; "Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim" olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada, yukarıda adı geçen iki gazetenin coğrafya öğretimiyle ilgili haberler yönünden karşılaştırması ne amacımız ne de yöntemimiz değildir. Araştırmamızda yeri geldikçe her iki gazeteden de yararlanılmıştır. Haberlerin dağılımlarının ortaya koyulabilmesi için Zaman gazetesi, bu haberlerin coğrafya öğretim açısından nasıl kullanılabileceği ile ilgili olarak da hem Cumhuriyet hem de Zaman gazeteleri esas alınmıştır.

Çalışmayla ilgili en önemli güçlük, gazete haberlerinin hangilerinin coğrafya bilimiyle ilgili olduğunu belirlemede ortaya çıkmıştır. Bu durum coğrafya biliminin çalışma alanının genişliğinden kaynaklanmaktadır.

COĞRAFYA ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ HABERLERİN DAĞILIŞI

1. Çevre Sorunlarıyla İlgili Haberler

Araştırmamıza konu olan gazetelerdeki coğrafya öğretimiyle ilgili haberlerin konulara göre dağılışı incelendiğinde; 127 haberle çevre sorunlarıyla ilgili haberlerin ilk sırada yer aldığı görülür (Tablo 1). Gazetelerde çevre sorunları ve çözüm yolları ile ilgili haberlerin öne çıkmasının nedeni, ülkemizin gelişmekte olan bir ülke olmasıyla ilgilidir. Gelişmekte olan ülkelerde hızlı nüfus artışı ve sanayileşmeye bağlı olarak doğal ortamda bozulma, gelişmiş ülkelere göre daha yaygındır. Gelişmekte olan ülkeler için sanayileşme çok önemlidir. Bu sürecin çevreye vereceği olumsuz etkiler çoğu kez görmezlikten gelinir ve daha çok olumlu etkileri üzerinde durulur. Sonuç olarak gelişmekte olan ülkelerde çevre sorunlarına daha yoğun bir şekilde rastlanır. Ülke gündemini yansıtan ulusal basına da bu durum yansır. Ulusal basında çevre sorunlarıyla ilgili haberler şu başlıklar altında toplanır;

1. Havanın, toprağın ve suyun; sanayi faaliyetleri ve yerleşmelerin etkisiyle kirlenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik haberler (Çöplerin ve sıvı atıkların yok edilmesi)
2. Küresel ısınmayla ilgili haberler
3. Görüntü ve ses kirliliği ile ilgili haberler (Çarpık kentleşme)
4. Doğal bitki örtüsü ve yaban hayvanlarının yok olması ile ilgili haberler

2. Turizmle İlgili Haberler

Coğrafyayla ilgili haberler içinde, turizmle ilgili haberlerin ikinci sırada yer aldığı görülür. Turizm; cari açığın kapatılmasındaki önemi, inşaat, giyim sanayi, tarım vb. sektörleri etkilemesi gibi nedenlerle ülkemiz için önemli bir sektördür. Bu yüzden turizmle ilgili haberler gazetelerde önemli yer tutar.

Turizmle ilgili haberlerin aylara dağılışında farklılık göze çarpar. Özellikle yaz mevsiminde turizm faaliyetlerine ait haberlerin önemli yer tuttuğu görülür. Ülkemizde deniz, kum ve güneş faktörlerinin etkili olduğu kıyı turizminin etkili olması bu duruma yol açmıştır. Gazetelerdeki turizm ile ilgili haberlere baktığımızda şu bilgilere ulaşabiliriz;

1. Ülkemize gelen turist sayısı ve bıraktığı döviz miktarına
2. Ülkemize gelen turistlerin niteliksel ve niceliksel özelliklerine (hangi ülkelere ne kadar turist geldiği ve ilgileri)
3. Hangi turizm türünün ülkemizde gelişmiş olduğuna
4. Kültür turizmi, kongre turizmi, festival-fuar turizm, kış turizmi, ekoturizm vb. turizm türlerinin ülkemizde neden yeterince gelişmediği ve nasıl geliştirilebileceği ile ilgili bilgilere
5. Avrupalı turistler dışında diğer ülkelere turistlerin nasıl çekilebileceğine (Arap ve Çinli turistlerin ülkemize çekilmesi gibi)

6. Kültür turizmi açısından önemli tarihi eserlerin ihmal edilmesi ve yok olması ile ilgili haberlere

3. Doğal Afetlerle İlgili Haberler

Coğrafyayla ilgili haberlerin konulara göre dağılışına baktığımızda, doğal afetlerle ilgili haberler, üçüncü sırada yer alır. Ülkemizin depremselliğinin yüksek olması ve 2005 yılının deprem açısından çok etkili bir yıl⁴ olması nedeniyle doğal afetlerle ilgili haberler gazetelerimizde önemli yer tutar. Aralık 2004 Güneydoğu Asya Tsunamisine ve depremine bağlı olarak Ocak ayında; coğrafya öğretimiyle ilgili haberler içinde I. sırayı doğal afetler ile ilgili haberler alır. Dünya ve ülke gündemi, ulusal basında coğrafyayla ilgili haberlerin görülüş sıklığında birinci derecede belirleyicidir.

Tablo 1: Coğrafya öğretimi ile ilgili haberlerin mevsimlik dağılışı

Konu Başlıkları	Ocak	Nisan	Temmuz	Ekim	Toplam
	f	f	f	f	
Çevre Sorunları	20	35	56	16	127
Turizm	23	35	46	18	122
Doğal Afetler	58	19	20	27	114
Sanayi	17	27	35	17	96
Özelleştirme	8	13	32	35	88
Ekonomik Göstergeler	18	18	14	13	63
Ticaret	15	13	14	17	59
Tarım ve Hayvancılık	6	19	11	16	52
Enerji Sektörü	10	20	12	7	49
Siyasi Coğrafya	3	10	11	10	34
Ulaşım	2	8	11	9	30
İklim	14	5	6	4	29
Nüfus-Yerleşme	4	7	8	3	22
Matematik Coğrafya	6	5	10	-	21

Kaynak: 01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arası Zaman Gazetesi haberleri

Sel de ülkemiz için deprem kadar önemli bir doğal afettir. Alt yapı yetersizlikleri ve yanlış yer seçimi gibi nedenler ülkemizde bu afetin önemli olmasına yol açmıştır. Bu yüzden sel ile ilgili haberlerde gazetelerimizde önemli yer tutar.

Sel, dolu, fırtına, aşırı kar yağışı vb. meteorolojik afetlerle ilgili haberlerin görülüş sıklığında mevsimsel farklılıklar görülürken, deprem gibi yer kökenli afetlerde bu ilişki söz konusu değildir. Örneğin, İlkbaharda kar erimeleri ve yağışlara bağlı olarak diğer mevsimlere göre sel ve heyelan olaylarına daha fazla rastlanır. Aynı şekilde sis olayına yaz mevsiminde rastlanmaz. Meteorolojik afetlerin bu özelliği gazetelerdeki coğrafyayla ilgili haberlerin mevsimsel dağılışı üzerinde etkili olur.

⁴ 26.12.2004 yılında meydana gelen Güneydoğu Asya Depremi ve Tsunamisi, 2005 yılında meydana gelen Pakistan depremi

4. Sanayi Faaliyetleriyle İlgili Haberler

Coğrafyayla ilgili haberler içinde, sanayi coğrafyasıyla ilgili haberler dördüncü sırada yer alır. Ülkemizdeki çeşitli sanayi kollarının üretimleri, sorunları ve ülkemiz için önemleri ile ilgili güncel bilgilere ulusal basında rastlanır. Bu haberlerin önemli yer tutmasının nedenleri;

1. Tekstil, otomotiv ve beyaz eşya gibi sanayi kollarında son yıllarda meydana gelen büyük gelişme,
2. İhracat ürünleri içinde sanayi ürünlerinin oranının her geçen gün artması,

5. Özelleştirmeye İlgili Haberler

Coğrafyayla ilgili haberler içinde, özelleştirmeye ilgili haberler beşinci sırada yer alır. Özelleştirmeye ilgili; hangi kuruluşların özelleştirildiği, ülkemize ne şekilde ne kadar yabancı sermaye girişinin olduğu ve kamu iktisadi kuruluşlarının(KİT) satılmasına yönelik lehte ve aleyhte görüşlere yer veren gazete haberlerine yoğun olarak rastlanır. Gazetelerde bu tür haberlerin önemli olmasının nedeni, ülkemizde son yıllarda(2004-2005) özelleştirmenin hız kazanmasıdır. Tüpraş, Telekom, Deniz ve Hava Limanları gibi önemli devlet kuruluşları yerli ve yabancı girişimcilere satılmıştır.

6. Ekonomik Göstergelerle İlgili Haberler

Görülüş sıklığı bakımından, ekonomik göstergelerle ilgili haberler altıncı sırada yer alır. Enflasyon, cari açık, ekonomik büyüme oranları, gayri safi milli hasıla gibi ekonomik gelişmenin ölçütleri ile ilgili haberler çalışmada ekonomik göstergelerle ilgili haberler olarak değerlendirilmiştir. Gerçi yukarıdaki kavramlar ekonomi ilmine ait kavramlar gibi görülse de hem lise hem de üniversite öğrencilerinin bu kavramlar hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Aksi takdirde öğrencilerin Türkiye ve Dünya ekonomisi hakkında yorum yapması mümkün değildir. Son yıllarda enflasyonda meydana gelen dikkat çekici düşüşler, cari açığın önemli bir sorun olarak varlığını devam ettirmesi, 2001 ekonomik krizi sonrası yaşanan hızlı ekonomik büyüme, faizlerde ortaya çıkan hızlı düşüşler, lirada ve borsada meydana gelen aşırı değer artışları ülke gündemini belirleyen önemli ekonomik olaylardır. Bu durum ulusal basını etkilemiş ve ekonomik göstergelerle ilgili haberler gazetelerde önemli yer tutmuştur.

7. Ticaret Coğrafyası İle İlgili Haberler

Ticaret coğrafyasıyla ilgili haberler yedinci sırada yer alır. Bu konu başlığıyla ilgili haberler başta ülkemiz olmak üzere çeşitli ülkelerin ihracat ve ithalat ürünleri ve miktarlarıyla ilgilidir. Son yıllarda, ülkemizin ihracat ve ithalat hacminde dikkat çekici artışlar ulusal basına yansımıştır. Gazetelerde ülkemiz ihracat gelirlerindeki artışa dikkat çekilmekle birlikte, cari açığın önemli bir sorun olduğu vurgulanmaktadır.

8. Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleriyle İlgili Haberler

Tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle ilgili haberler sekizinci sırada yer alır. Gelişmekte olan ülkelerde sanayi faaliyetlerinin ön planda tutulması ve tarımın yeterince önemsenmemesi bir devlet politikasıdır. Bu duruma bağlı olarak ulusal basında tarım ve hayvancılıkla ilgili haberler azdır. Ancak bir coğrafyacı için sanayi faaliyetleri ile ilgili haberler kadar tarımsal faaliyetlere ait haberler de önemlidir. Tarımsal faaliyetlerin daha yoğun olduğu ilkbahar ve yaz mevsimlerinde bu faaliyetlerle ilgili haberlere daha fazla rastlanır. Tarımsal faaliyetlerle ilgili haberlerin önemli bir kısmı organik tarımla ilgilidir.

9. Enerji Coğrafyası İle İlgili Haberler

Enerji coğrafyasıyla ilgili haberler dokuzuncu sırada yer alır. 2005 yılında petrol fiyatlarındaki hızlı artış, ülke tüketiminin % 90'sını dışarıdan karşılayan Türkiye için önemli bir problemdir. Bu nedenle petrole

ilgili haberler ulusal basında önemli yer tutar. Ülkemizin enerji kaynakları yönünden dışa bağımlılığının azaltılmasında alternatif enerji kaynakları önemlidir. Bu kaynaklarla ilgili haberlere de gazetelerde yoğun olarak rastlanır. Bu haberlerde; jeotermal, güneş, rüzgar ve hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji kaynakları yönünden ülkemizin potansiyeline dikkat çekilmektedir. Ülkemiz enerji ihtiyacının karşılanmasında nükleer enerjinin gerekli olup olmadığı ile ilgili haberlerde gazetelerde önemli yer tutar.

Gazete Haberlerinin Coğrafya Öğretimi Açısından Önemi

Öğretimde gazete kullanımının pek çok faydası vardır. Bunlar (Gore, 1999, 7-12):

- Günümüzün küresel dünyasında, öğrencilerin coğrafyayla ilgili olaylara yönelik becerilerini geliştirir.
- Öğrenciler, gazete kullanmak suretiyle, haberler ve güncel olaylarla daha fazla ilgilenme olanağı yakalarlar ve toplumun aktif bir üyesi olmayı öğrenirler.
- Öğrenciler bu öğretim aracı sayesinde; olaylara karşı eleştirel bir bakış tarzı geliştirerek, öngörülerini artırırlar. Ayrıca, basında yer alan bu tür konularla ilgili çıkarımlarda bulunabilirler.

2006-2007 öğretim yılında kullanıma giren 9. sınıf coğrafya ders kitabında, ulusal basından haberlere pek çok yerde rastlanması da (sayfa: 40, 50, 112, 176, 177, 201) öğretim açısından gazetelerin önemini ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki açıklamaları da dikkate alarak gazetelerin öğretim açısından önemiyle ilgili pek çok çıkarımda bulunabiliriz. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz;

1. İlgi Çekici Haberler Olmaları Nedeniyle Öğrencileri Derse Motive Ederler

Tok'un (2007, 135-136) belirttiği gibi öğrenme dikkat süreciyle başlar. Dikkat çekmek ve sürdürmek, öğretmenler için zor bir iştir. Bunun için çeşitli teknikler kullanılabilir. Öğrenilenlerle, yaşam ve kişisel deneyimler arasında ilişki kurma bunlardan birisidir. Kellerin, öğrencilerin ilgilerini uyandırmak için önerdiği stratejilerden birinde de bu duruma dikkat çekilmektedir. Bu stratejiye göre, öğrenciler soyuttan çok somuta, genel kurmaca öykülerden çok gerçek olaylara ilgi duyarlar. Bu nedenle sınıfta somut ve gerçek olaylardan örnek verilmesi, bıkkınlığı azaltıp merak uyandırabilir (Aktaran: Açıköz, 2003, 279-280). Coğrafya derslerinde de bu çağdaş öğretim ilkeleri dikkate alınmalıdır. Deprem konusu anlatılırken dünyada veya ülkemizde yaşanmış bir depremle ilgili gazete haberleri derse getirilirse; konuların gerçek hayatla bağlantısı sağlanabilir. Coğrafya derslerinin günlük hayatla bağlantısı sağlayacak birçok habere gazetelerde rastlamak mümkündür. Aşağıda bu tür gazete haberlerine örnekler verilmiştir.

“Dünyanın en büyük buzul dağı”(02.04.05-Cumhuriyet gazetesi-Bilim Teknik eki haberi), “Çizgi şeklinde bulutlar nasıl oluşur”(30.4.05-Cumhuriyet gazetesi), “Küçük kız Tsunamiyi bildi”(2.1.05-Cumhuriyet gazetesi) vb. haberlerin hepsi coğrafya bilimiyle ilgili olup, öğrencilerin büyük bir kısmının ilgisini çekerler. Bu tür haberleri öğrencilerin okumaları için başlığı görmeleri yeterlidir. Öğretmenler, programdaki konularla bağlantılı olarak bu gazete haberleri üzerinde durabilirler. Deprem ve Tsunami konusu işlenirken öğrencilerin derse ilgilerinin azaldığı bir anda öğretmen, “Küçük kız tsunamiyi bildi.” başlıklı gazete haberini okuyarak veya öğrencilere okutarak derse olan ilgiyi tekrar artırabilir. Bu haberde, Güneydoğu Asya’da yaşanan tsunami olayını coğrafya öğretmenin verdiği bilgilere dayanarak önceden tahmin eden bir kıza yer verilmiştir. Öğrencilerin coğrafya derslerinde edindikleri bilgileri günlük hayatta nasıl kullanabileceklerine ilişkin bu haber örnek gösterilebilir. Bu tür coğrafya öğretimiyle ilgili haberler, derslerde verilen bilgilerin önemini öğrencilere kavratır. Dolayısıyla öğrenciler önemini kavradıkları konulara daha fazla ilgi gösterirler.

Örnek Parça:

Küçük Kız Tsunamiyi Bildi

Tayland'da ülkeyi geçen Pazar vuran tsunami sırasında coğrafya bilgisi sayesinde çevresindekileri uyaran 10 yaşındaki bir İngiliz öğrenci, yaklaşık 100 kişiyi ölümden kurtardı. İngiliz The Sun gazetesinin haberine göre, Tilly adındaki kız, depremin ardından, deniz altındaki depremler ve tsunami konusunda aldığı dersi anımsayınca, Tayland kıyılarını dev dalgaların vuracağını anladı. Tilly, gazeteye yaptığı açıklamada, “Öğretmenlerimizden Andrew Kearney, bize depremleri ve tsunaminin nasıl meydana geldiğini anlatmıştı. Kumsaldayken su tuhaflaştı, kabarcıklar çıkmaya ve sular çekilmeye başladı. Neler olduğunu, tsunaminin geldiğini anladım ve anneme haber verdim” dedi. İngiliz öğrencinin uyarısıyla Maikho kumsalının ve yakınlarındaki otelin tahliye edildiği ve buradaki 100 kadar kişiden ölen olmadığı belirtildi. Bölge sakinleri Tilly'ye “Kumsal meleği” adını taktı.

2. Güncel Olmaları Nedeniyle Öğrencilerin İlgilerini Çekerler

Güncel olaylar; bireyin yakın çevresinde gelişen, toplum ve birey için yeni olan olaylardır. Bu olayların eğitimde kullanılmasının yararlarını şöyle açıklamak olanaklıdır (Kaltsounis-Aktaran:Deveci, 2005); 1-Öğrenme ortamının ilgi çekici olmasını sağlar. 2- Konuyu örneklenilerek öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırır.

3- Vatandaşlık bilgi ve becerilerini geliştirir. 4- Sosyal eylemlere katılma olanağı sağlar. 5- Önemli konular için kaynak oluşturur. 6- Güncellenmiş materyal içeren çalışma kaynakları oluşturur. 7- Öğrencilerin bir vatandaş olarak yaşadığı dünya hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar.

Coğrafya öğretimi ile ilgili gazete haberlerinin hemen hepsi günceldir. “Küresel ısınma”, “organik tarım”, “çevre sorunları”, “alternatif enerji kaynakları” vb. konu başlıkları hem dünya hem de ülkemiz kamuoyunda gündemde olan konulardır. Bu konu başlıklarıyla ilgili haberler gazetelerde önemli yer tutar. Gazetelerin internet ortamında yayınlanmaları ve hemen her okulda internet bağlantısının bulunduğu bilgisayar laboratuvarlarının varlığı, bu güncel bilgilere öğretmenlerin ve öğrencilerin ulaşmasını kolaylaştırır. Hiçbir ders kitabı veya yardımcı kitap gazete haberleri kadar güncel değildir. Bu kitaplardaki veriler, basıldıkları andan itibaren 2-3 yıllıktır. Üç-dört yıldır yürürlükte olan bir ders kitabının ne kadar güncel olduğu ortadadır. Dolayısıyla gazete haberleri, ders kitaplarına güncelliği yakalamada yardımcı unsurlardır. Örneğin; 18.4.05 tarihli zaman gazetesinin “Türkiye, ithalat artışında dünya şampiyonu” başlıklı haberinde, Dünyanın en fazla ihracat ve ithalat yapan ülkeleri verilirken 2004 yılı verilerine yer verilmiştir. 2005 yılında liselerimizde okutulan kitaplarda dünya ticaretiyle ilgili benzer veriler verilirken şayet kitap yeni basılmışsa en iyi ihtimalle 2003 yılı değerleri dikkate alınabilir. Çünkü kitabın basımı bir süreçtir ve zaman alır. Basım süresine kitabın yürürlükte kaldığı süreyi de eklersek bu değerlerin tarihi daha eskiye gidebilir. Ancak bu noktada şu soru akla gelebilir. “Gazetelerdeki verilerin güvenilirliği ne düzeydedir? Yukarıdaki konu başlığıyla ilgili haberin veri kaynağı Dünya Ticaret Örgütü(WHO) bültenidir.

3. Tablo-Grafik Yorumlama ve Oluşturma Becerilerini Geliştirirler

Gazetelerdeki bazı haberleri, öğrencilerin tablo-grafik oluşturma ve yorumlama becerilerini geliştiren öğretim etkinlikleri için kullanılabiliriz. Örneğin; Zaman gazetesinin 18.04.2005 tarihli “Türkiye ithalat artışında dünya şampiyonu” başlıklı haberindeki tablodan bu amaçla yararlanabiliriz(Tablo2). Bu becerilerin geliştirilmesi için, öğrencilerin tabloyla ilgili şu soruları cevaplamalar istenir.

1. Aşağıda ülkelerin ihracat ve ithalat gelirleri verilmiştir. Bu değerler yardımı ile sütun grafik oluşturunuz(Ülkelerin ihracat ve ithalatları tek grafikte gösterilecek)
2. Grafiğe bakarak cari açık veren ülkeleri yazınız.
3. Grafiğe bakarak dış ticaret fazlası veren ülkeleri yazınız.
4. Tablo ve grafik yardımıyla Dünya ticaretinin ülkelere göre dağılımının nasıl olduğu hakkında yorum yazınız.

Gazetelerde coğrafya öğretimi ile ilgili haberlerde genelde tablolara yer verilmiştir. Grafiklere pek rastlanmaz.

Tablo2: Ülkelerin İhracat ve İthalat Miktarları(milyar dolar)

ÜLKE	İHRACAT	ÜLKE	İTHALAT
ALMANYA	914,8	ABD	1.526,4
ABD	819,0	ALMANYA	717,5
ÇİN	593,4	ÇİN	561,4
JAPONYA	565,5	FRANSA	464,1
FRANSA	451,0	İNGİLTERE	462,0
HOLLANDA	358,8	JAPONYA	454,5
İTALYA	346,1	İTALYA	349,0
İNGİLTERE	345,6	HOLLANDA	319,9
KANADA	322,0	BELÇİKA	287,2
BELÇİKA	308,9	KANADA	275,8
TOPLAM	7.753,5	TOPLAM	7.971,8
DÜNYA	9.123,5	DÜNYA	9.458,3

Kaynak: Zaman Gazetesinin 18.04.2005 tarihli haberinden alınmış

4. Yakın Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanılabilir

Özellikle ulusal gazetelerin bölge haberleri bölümü ve yerel gazeteler bu amaçla kullanılabilir. Yeni coğrafya öğretim programında yakın çevre konularına önem verilmiştir. Ders kitaplarının her ilin öğrencisine göre hazırlanamayacağı düşünülürse, yerel gazeteler ve dergiler bu eksikliği gidermek için kullanılabilir. Yerel gazetelerdeki haberler, öğrencinin yaşadığı yerle ilgilidir ve öğrencileri motive edici bir özelliğe sahiptir.

5. Metin Analizi Çalışmalarında Kullanılabilirler

Gazeteler, genellikle gazetecilerin orijinal araştırmalarını içerir ve bunlar birinci derecede bilgi kaynakları olarak değerlendirilebilirler. Gazetelerde, birçok coğrafi konuyla ilgili makaleler yazılır ve bunlar coğrafya derslerindeki örnek olay çalışmalarında kaynak olarak kullanılabilirler (Gore, 1999, 7-12).

Zaman gazetesinin 27.01.2005 tarihli lodos rüzgarının etkisini yansıtan iki haberinin belli kısımları aşağıda verilmiştir.

Bu yazılar örnek olay yöntemi ile coğrafya öğretiminde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Aşağıdaki metinlerde insan yaşamında olumsuz etkilere yol açan rüzgarın isminin geçtiği yerler boş bırakılmıştır. Metinlerle ilgili olarak;

- a. Boş yerleri doldurunuz.
- b. Bu rüzgar hangi mevsim etkili olmuş olabilir?(Metinden hareketle)
- c. Bu rüzgarın etkilerini yazınız.(Metinden hareketle)
- d. Metinlerde adı geçen rüzgarın olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?
- e. Bu rüzgar, ülkemizde nerelerde daha etkin olarak görülür?(Metinden yararlanarak)

Yukarıdaki örnek olay yönteminde tümevarım tekniği kullanılmıştır. İnsan yaşamına etkilerinden hareketle coğrafi olayın ismi öğrencilere sorulmuştur. Bu tür bir etkinlik öğrencilerde metin okuma, analiz etme ve yorumlama becerilerini geliştirir. Yukarıda olduğu gibi öğrencilere metinlerle ilgili sorular sormak yerine öğrencilerin yazılarla ilgili sorular da hazırlamaları istenebilir. Böyle bir çalışma öğrencilerin soru sorma becerilerini geliştirir.

Aşağıdaki metinde olduğu gibi gazete haberlerinde fotoğrafların verilmesi konuyu daha ilgi çekici hale getirir. Bu metinde verilen fotoğraf, öğrenciler tarafında olayın etkilerinin daha iyi anlaşılmasını sağlar.

Örnek Haber:

Bursa'da nedeniyle tabelalar ve çatılar uçtu, sobalar zehir saçtı

Bursa'da önceki gün akşam saatlerde başlayan şiddetli nedeniyle çok sayıda evin ve işyerinin çatı uçtu, park halindeki otomobiller zarar gördü. Şehrin birçok yerinde kopan elektrik telleri tehlike arz etti. Sobalardan sızan gazdan bir kişi öldü, zehirlenen 219 kişi çeşitli hastanelere başvurdu.

Merkez Yıldırım ilçesi Mimar Sinan Mahallesi'ndeki Polis lojmanlarının 7 katlı A bloğunun çatısı uçtu. Uçan çatı, park halindeki otomobillerin üzerine düştü. Olayda büyük miktarda maddi hasar oluştu. Çatının rüzgarın etkisiyle 30 metre ileriye düşmesi otomobillerdeki zararın büyümesine yol açtı. Polis lojmanlarında oturan polisler de uçan çatının yanına gelerek bilgi aldı. Osmangazi ilçesi Uluyol Mahallesi Gönül Sokak'taki apartmanın çatısı da yan taraftaki Alper Vapur'a ait demirci atölyesine düştü. Sabah erken saatlerde meydana gelen olayda atölyede kimsenin bulunmaması nedeniyle can kaybı olmadı. İşyeri sahibi Alper Vapur, atölyede 4 kişinin çalıştığını anlatarak, "Olay erken saatte olduğu için yaralanmaya yol açmadı. Sadece maddi hasar meydana geldi." dedi.

Öte yandan Çanakkale'de de etkili olan deniz ulaşımını aksatıyor. Türkiye Denizcilik İşletmeleri (TDİ) yetkililerinden alınan bilgiye göre, saatteki hızı zaman zaman 70-80 kilometreye ulaşan nedeniyle, Gelibolu-Lapseki arasındaki araba vapuru seferleri iptal edildi. Önceki gün durdurulan Kabatepe-Gökçeada ve Geyikli-Bozcaada arasındaki araba vapuru seferleri kuvvetli rüzgar nedeniyle dün sabah da yapılamadı. Yetkililer, Çanakkale Boğazı'nda ulaşımın Çanakkale-Eceabat araba vapuru seferleriyle sürdürüldüğünü kaydetti. Meteoroloji Müdürlüğü yetkilileri, yarına kadar süreceğini bildirdi.

Örnek Haber:

İzmit halkı, nedeniyle sahillere yaklaşamadı

Marmara Bölgesi'nde şiddetini artıran fırtınası, İzmit ve çevresinde de etkili oldu. Gece boyunca halkın korkulu saatler yaşamasına yol açan, İzmit Körfezi'nde dev dalgalar oluşturdu. Dalgaların vurduğu sahil bandındaki parklar sular altında kaldı. Dalgalardan dolayı denize inemeyen martılar ise parkları dolduran sular içinde yiyecek aradı. İzmit Marina'sından ve parklardan yararlanmak isteyen vatandaşlar oluşan dalgalar yüzünden kıyı şeridine yaklaşamadı. Sahilde yürümek isteyenler, dalgalardan kaçmak zorunda kaldı. Şiddetli sahilde bulunan parklardaki ağaç ve çiçeklere de zarar verdi.

Çeşitli coğrafi olayların insan yaşamına etkileri coğrafya ilminin ana inceleme alanıdır. Gazetelerde deprem, sel, sis, tsunami vb. doğal afetlere ilişkin haberlerde yukarıdaki örnek haberlerde de görüldüğü gibi daha çok bu olayların etkileri üzerinde durulmuştur. Yani bir depremin veya tsunaminin oluşum mekanizmasını ortaya koymaktan ziyade etkileri veya bu etkilerin büyük boyutta olması üzerinde, insanın rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çeşitli coğrafi olayların etkilerini yansıtan bu tür haberler büyük ölçüde tasviridir.

6. Proje ve Ev Ödevi Çalışmaları İçin Bilgi Kaynağı Olarak Kullanılabilirler

Taradığımız gazetelerde küresel ısınma, alternatif enerji kaynakları ve nükleer enerji gibi güncel konu başlıkları ile ilgili haberler kapsamlı olup, veri kaynağı olarak güvenilirdir. Özellikle Cumhuriyet gazetesinin bilim ve teknik eki bu amaçla kullanılabilir.

7. Tartışma Yönteminde Kullanılabilirler

Coğrafya öğretimiyle ilgili gazete haberlerinden güncel oldukları için tartışma konularının belirlenmesinde yararlanılabilir. Zaman gazetesinde 8.10.2005 tarihli “Yanlış sulama gölleri kurutuyor” başlıklı haberde Türkiye’de sulak alanların yok olmasının nedenleri ve alınan tedbirler üzerinde durulmuştur. 9.10.2005 tarihli “DSİ, sulak alanlar yönetmeliğine karşı çıktı” isimli haberde ise DSİ bu yönetmeliğin çalışmalarını engellediğini ileri sürmektedir. Sulak alanlar korunmasıyla ilgili iki farklı görüş söz konusudur. Bu farklı görüşlerden hareketle iki öğrenci grubu oluşturulur. Bu gazete haberlerini öğrenciler okurlar. Sulak alan yönetmeliğiyle ilgili kapsamlı araştırmalar yaparak, grupların tez ve anti tez hazırlamaları istenir. Sınıf

ortamında yönetmelikle ilgili gruptaki öğrenciler lehte ve aleyhte görüşlerini sunarlar. Hangi görüşün daha iyi savunulduğuna öğrenciler oylamayla karar verirler.

Zaman gazetesinin 31.05.2005 tarihli “Küresel ısınma: Dünya ölüm kuşağına mı giriyor.” başlıklı haberi de tartışma yönteminin uygulanmasında kullanılabilir. Bu yazıda Dünyanın farklı üniversitelerinden öğretim üyeleri küresel ısınmayı tartışmaktadırlar. Küresel ısınmayla ilgili üç görüş söz konusudur. Bu görüşler; 1- Küresel ısınmaya çok daha fazla önem verilmelidir. 2- Bu sorun abartılıyor. 3- Böyle bir sorun yoktur.

Coğrafya derslerinde sınıf tartışmalarında kullanılacak bu tür haberlere gazetelerde fazlasıyla rastlamak mümkündür.

8. Duvar Gazetelerinin Oluşturulmasında Kullanılabilirler

Duvar gazeteleri oluşturulurken; öğrenciler araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenirler. Gazete haberleri, duvar gazeteleri için önemli bir dokümandır. Ozan tabakasının incelenmesi, ormanların tahribi gibi belli bir konu başlığıyla ilgili duvar gazeteler hazırlanır. Bu gazetede; öğrenci kompozisyonlarına, fotoğraflara ve gazete haberlerine yer verilir.

Öğrencilerin İlgilerini Çekebilecek Konu Başlıkları ve Proje Çalışmalarıyla İlgili Haberler

Dört aylık gazete taramaları sonucu seçilen haberler aşağıda verilmiştir. Bu haberlere ilgili gazetenin internet sayfasının arşiv kısmından ulaşılabilir.

“Dünyanın en büyük limanıydı.”-cumhuriyet.com.tr-Tarih:1.1.05

“2004’ün önemli bilimsel olayları-Mars’ta suyun varlığı kesinleşti.”-cumhuriyet.com.tr-1.1.05

“Küçük kız tsunamiyi bildi.”-cumhuriyet.com.tr-2.1.05

“Çiftçinin umudu ekolojik tarım”-cumhuriyet.com.tr-2.1.05

“Nükleer santral girişimi”-cumhuriyet.com.tr-4.1.05

“Deprem risk haritası”-cumhuriyet.com.tr-6.1.05

“Ekilen biçildi. Can kaybı doğanın tahribi nedeniyle çok yüksek. Felaket bölgelerinde dalga kıran mercanlarla, doğal şok emici mangrovların yok edilmesi yüzünden ölü sayısı olması gerekenin çok üzerinde”-cumhuriyet.com.tr-6.1.05

“Dünyanın en büyük uçağı görücüye çıktı.”-cumhuriyet.com.tr-18.1.05

“Deprem uyarı uydusu yaşam kurtaracak.”-cumhuriyet.com.tr-28.1.05

“Türkiye rüzgara yönelmeli”-cumhuriyet.com.tr-30.4.05

“Aylarda gün sayısı neden değişiyor.”-2.4.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Uzayda yön tespiti nasıl olur.”-30.4.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

Güneydoğu Asya Depremi ve Tsunami”-8.1.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Afet coğrafyası açısından tsunami”-22.1.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Çizgi şeklinde bulutlar nasıl oluşur.”-30.4.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Dünyanın en büyük buz dağı”-2.4.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“İklim Değişikliği:Gerçek bir tehdit mi, kuruntu mu? Küresel Isınma”-9.4.05- Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Heyelan-Türkiye’de ve Dünyada Heyelanların yol açtığı can ve mal kayıpları”-2.4.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

“Önümüzdeki yıllarda aniden buzul çağına girebiliriz.”-29.1.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki

- “Dünyanın en eski kayaları ile ilgili bilmece çözüldü.”-29.1.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki
- “Kömür kökenli doğal gaz- Türkiye ve Dünya”-29.1.05-Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik eki
- “Yanlış sulama gölleri kurutuyor.”-zaman.com.tr-8.10.05
- “Güneş ve Ay tutulması depremi tetikliyor.”-zaman.com.tr-10.10.05
- “Bordan yapılan ilk ürün motordaki aşınmayı önüyor.”-zaman.com.tr-17.10.05
- “Avrupa yollarındaki iki otobüsten biri Türkiye’de üretilecek.”-zaman.com.tr-22.10.05
- “Yaz saati uygulaması sona eriyor, 105 milyon YTL’lik tasarruf sağlandı.” zaman.com.tr-29.10.05
- “İhracat 68 milyar dolara yaklaştı, firmalar karın düşmesinden şikayetçi.” zaman.com.tr-2.4.05
- “Albatros yelkeni, rüzgar enerjisini ucuzlatacak.”-zaman.com.tr-3.4.05
- “Mermerciler hedef büyüttü: İhracat 10 milyar dolar.”-3.4.05-zaman.com.tr
- “Wal-Mart yine dünyanın en çok kar eden şirketi.”-zaman.com.tr-5.4.05
- “5 milyon konutu ısıtacak jeotermal kaynak atıl bekliyor.”-zaman.com.tr-6.4.05
- “Türkiye, ithalat artışında dünya şampiyonu.”-zaman.com.tr-18.04.05
- “Hava sıcaklığında 2 derece artış korkusu”(Küresel ısınma)-zaman.com.tr-2.7.05
- “Fransız bilim adamları Marmara’nın fay haritasını çıkardı.”-zaman.com.tr-5.7.05
- “11 milyar dolarlık yüzen şehir Türkiye’de yapılacak.”-zaman.com.tr-5.7.05
- “Filtresiz santral için toplu ölüm uyarısı.”-zaman.com.tr-13.7.05
- “Fiyatı 10 dolara yaklaştı fındık dalında kapışılıyor.”(Türkiye’den en fazla fındık alan ülkelere yer verilmiştir.)-zaman.com.tr-21.7.05
- “Türkiye, turizmde dünya 8. oldu.” (Turizm gelirlerine ve turist sayısına göre ülkelerin sıralaması)- zaman.com.tr-21.7.05
- “Türkiye’nin nüfusu 72 milyonu aştı, İstanbul’a 5 yılda bir Kocaeli eklendi.” (Nüfusu en çok artan ve azalan iller)-zaman.com.tr-20.7.05
- “Dünyanın en yüksek binası Tayvan’da”-zaman.com.tr-1.1.05
- “Dünya Türk mermeri kullanıyor, İstanbul’daki belediyeler Çin graniti (Dünyada Türk mermerlerinin kullanıldığı önemli yerler ve ülkemizdeki önemli mermer yatakları)-zaman.com.tr-21.1.05
- “Van gölünün suları buzları çözecek.”-zaman.com.tr-30.1.05
- “Küresel ısınma: Dünya ölüm kuşağına mı giriyor?”-zaman.com.tr-30.1.05
- “Dünyanın suyu içilebilir 4 gölünden biri olan Sapanca’da tehlike çanları çalıyor.”-zaman.com.tr-24.1.05
- “Bilecik, Sakarya Nehrinden ucuz elektrik üretecek .”-zaman.com.tr-17.1.05
- “Organik tarımda parayı üretici değil, yabancı firmalar kazanıyor.”-zaman.com.tr-15.04.05

SONUÇ

Dünya ve ülke gündemi, ulusal basında coğrafyayla ilgili haberlerin görülüş sıklığında birinci derecede belirleyicidir. Coğrafya bilimi ile ilgili haberler içinde; çevre sorunları, turizm ve doğal afetle ilgili haberlerin en fazla yer tuttuğu görülür.

Gazetelerdeki coğrafya ile ilgili haberlerin öğretimde kullanılmasının pek çok faydaları vardır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz;

1. İlgi çekici haberler olmaları nedeniyle öğrencileri derse motive ederler.
2. Güncel olmaları nedeniyle öğrencilerin ilgilerini çekerler.

3. Tablo-grafik yorumlama ve oluşturma becerilerini geliştirirler.
4. Yakın çevre eğitiminde gazetelerden yararlanılabilir.
5. Metin analizi çalışmalarında kullanılabilirler.
6. Proje ve ev ödevi çalışmaları için bilgi kaynağıdır.
7. Tartışma yönteminde gazete haberleri kullanılabilir.
8. Duvar gazetelerinin oluşturulmasında gazete haberlerinden yararlanılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıgöz, K., (2003). Etkili Öğrenme ve Öğretme. Eğitim Dünyası Yayınları, Ss.: 279-280- İzmir
- Aiex, N., K., (1988). Using Newspapers as Effective Teaching Tools. ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Skills Bloomington IN. 23.9.2007 tarihinde eric.ed.gov'dan indirilmiştir.
- Deveci, H., (2005). Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı. The Turkish Online Journal of Educational Technology. 21.09.2007 <http://www.tojet.net/articles/4321.htm>
- Doğanay, H. (1993). Coğrafya'da Metodoloji. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ss.: 182-183, İstanbul
- Erdoğan, O., vd., (2006). 9. Sınıf Coğrafya Kitabı. Feza Gazetecilik A.Ş., İstanbul
- Gore, J., (1999). Geography Using Newspaper as a Resource. Curriculum Support for Teaching in HSIE, vol:4, no:4, pp.: 7-12
- Hubbart, C., (1989). Using the Newspaper to Teach Geography. Georgia Social Science Journal, vol:20, no:2, p.:23-24
- Kossack, S., (1987). Use the news. NIEWEEK, AWP: Resources for reading, Journal of Reading, pp.:552-554.
- Newton, K., (1985). Newspaper in education: New readers for newspapers. Paper presented at the Meeting of the Western Social Science Association, vol: 26, pp.:260-373
- Tok, Ş., vd., (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Pegama Yayıncılık , Ss.:135-136- Ankara